

## Uudet tutkimukset keliakian diagnostiikkaan otetaan käyttöön 2.2.2009: Gliadiinipeptidit, deamidoidut, vasta-aineet S –DGPAAb, S –DGPAAbA ja S – DGPAAbG.

### Samalla lopetamme 2.2.2009 alkaen Gliadiini, vasta-aineet –tutkimukset.

|                      |       |            |   |
|----------------------|-------|------------|---|
| <b>Uusi tutkimus</b> | 20707 | S –DGPAAb  | Gliadiinipeptidit, deamidoidut, vasta-aineet (IgG ja IgA) |
|                      | 20708 | S –DGPAAbA | Gliadiinipeptidit, deamidoidut, IgA-vasta-aineet          |
|                      | 20709 | S –DGPAAbG | Gliadiinipeptidit, deamidoidut, IgG-vasta-aineet          |

**Asia** Otetaan käyttöön uudet DGPAAb –tutkimukset 2.2.2009

Lopetetaan vanhat AGAAb-tutkimukset 2.2.2009

**Johdanto** Otamme 2.2.2009 alkaen keliakiadiagnostiikassa käyttöön uudet, deamidoituja gliadiinipeptidejä (DGP) antigeenina käyttävät Gliadiinipeptidit, deamidoidut, vasta-aineet (S –DGPAAb, no 20707, S –DGPAAbA, no 20708 ja S –DGPAAbG, no 20709) – tutkimukset..

Lopetamme samanaikaisesti 2.2.2009 alkaen nykyiset Gliadiinivasta-aineet (S –AGAAb, KL 1454; S –AGAAbA, KL 3399; S –AGAAbG, KL 3400) –tutkimukset.

**Perustelut** Puhdistettua natiivia gliadiinia antigeenina käyttävät S –AGAAb-tutkimukset ovat herkkiä, mutta epäspesifisiä keliakian diagnostiikassa. Spesifisempien testien tultua käyttöön vanhamuotoisista AGAAb-tutkimuksista on ollut hyötyä lähinnä imeväisikäisten ja pienten lasten keliakiadiagnostiikassa. Heillä gliadiinivasta-aineet voivat tulla ensimmäisinä positiivisiksi alkavassa keliakiassa.

Keliakian alussa tapahtuu immunisoituminen deamidoituja gliadiinipeptidejä kohtaan ja näitä kohtaan syntyvät ilmeisesti myös tautiin liittyvät ensimmäiset vasta-aineet. DGPAAb-testeissä käytetään antigeeneina tällaisia deamidoituja gliadiinipeptidejä. Uudessa testissä sekä IgG- että IgA-luokan DGP-vasta-aineet tulevat positiivisiksi ja ovat keliakialle spesifisiä sekä IgA-puutteisilla että tavallisilla ei-IgA-puutteisilla keliakiapotilailla. Uusi testi eroaa tässä ratkaisevasti vanhasta gliadiinivasta-ainetestistä, jossa IgG-luokan vasta-aineet olivat hyödyksi vain IgA-puutteisten potilaiden diagnostiikassa. Tässä suhteessa testi eroaa myös transglutaminaasi- ja endomysiumvasta-ainetutkimuksista, koska näissäkin IgG-vasta-aineita todetaan usein vain IgA-puutospotilailla. DGP-vasta-aineet ovat herkkyydeltään ja spesifisyydeltään sekä aikuisten että lasten keliakiassa samaa luokkaa kuin tTGAb- ja EMAb-testit. Imeväisten ja pienten lasten keliakiassa DGP-vasta-aineet vanhan gliadiinivasta-ainetutkimuksen tavoin voivat tulla positiivisiksi ennen transglutaminaasi- tai endomysiumvasta-aineita.

S –DGPAAb –tutkimus (no 20707), joka toteaa sekä IgA- että IgG-luokan vasta-aineet soveltuu hyvin alkututkimukseksi keliakiaa epäiltäessä, koska tietoa potilaan mahdollisesta IgA-puutoksesta ei tarvita. Jos tutkimuksessa saadaan positiivinen tulos, voidaan erillisestä pyynnöstä mitata IgA (S –DGPAAbA, no 20708) ja / tai IgG (S –DGPAAbG, no 20709) luokan DGP-vasta-aineet erikseen. DGPAAb-tutkimuksen käytöstä keliakiadieetin seurannassa on vielä niukasti tietoa. Toistaiseksi suosittelemme S –tTGAb- tai S –EMAb-tutkimuksia seurantaan.

**Asiantuntijat** Lääkäri Riitta Karttunen, riitta.a.karttunen@hus.fi, puh. 050 427 2460 tai (09) 191

26291; lääkäri Aaro Miettinen, aaro.miettinen@hus.fi, puh. 050 427 2035 tai (09) 191 26371

**Näyte** 1 ml seerumia

**Viitearvot** Yksikkö U/ml

| Tutkimus  | Normaali (sekä aikuiset että lapset) | Heikosti koholla | Koholla |
|-----------|--------------------------------------|------------------|---------|
| S –DGPAb  | <20                                  | 20 – 30          | >30     |
| S –DGPAbA | <20                                  | 20 – 30          | >30     |
| S –DGPAbG | <20                                  | 20 – 30          | >30     |

**Indikaatio** Keliakian diagnostiikka, erityisesti pienten lasten keliakian diagnostiikka

**Tulkinta** Positiivinen löydös viittaa aktiiviin keliakiaan

**Tiedustelut** Immunologian osasto, puh. (09) 191 26291

|                         |  |   |
|-------------------------|--|---|
| <b>Allekirjoitukset</b> | Aaro Miettinen<br>osastonylilääkäri<br>Immunologian osasto<br>Kliinisen mikrobiologian vastuualue<br>puh. 050 427 2035 | Martti Vaara<br>professori, vastuualuejohtaja<br><br>Kliinisen mikrobiologian vastuualue<br>puh. (09) 471 75822 |
|-------------------------|--|---|

**Jakelu** Laboratoriojakelu  
HUS-piirin sairaaloiden laboratoriot  
Espoon, Helsingin ja Vantaan perusterveydenhuollon ylilääkärit  
Peijaksen sairaalan lääkärit  
Jorvin sairaalan ylilääkärit ja osastot  
Lohjan yli- ja apulaisyylilääkärit  
Länsi-Uudenmaan sairaalan lääkärit ja osastonhoitajat  
Porvoon ylilääkärit  
HUSLABin intranet-sivut  
HUSLABin Internet-sivut  
Ulkopuoliset asiakkaat  
HUS:n kliiniset toimialat